

Čís. 12850.

Podle § 232 třetí odstavec c. ř. s. (čl. II. čís. 4 zák. čís. 23/1928 sb. z. a n.) zachovávají se včasným podáním odmítnuté žaloby u soudu příslušného jen lhůty hmotněprávní, nikoliv však i lhůty procesního práva (třebaže jde v žalobě o nárok soukromoprávní).

Lhůta § 596 c. ř. s. je propadnou lhůtou práva procesního; její zameškání má účinky procesuální, nikoliv soukromoprávní.

(Rozh. ze dne 29. září 1933, R I 661/33.)

Žalobu, domáhající se zrušení rozhodčího výroku z důvodů § 595 čís. 1 a 3 c. ř. s., zadal žalobce původně na okresním soudě v N., a, když byla žaloba tímto soudem odmítnuta pro místní nepříslušnost, zadal ji ve třicetidenní lhůtě na okresním soudě v R., a to již po uplynutí tříměsíční lhůty, co se podle svého tvrzení dozvěděl o důvodu odporování. Soud první stolice žalobu odmítl. Důvody: Pro soud jest směrodatné tvrzení žalující strany, že se o důvodu odporování dozvěděla dne 4. listopadu 1932. Žalobce sice při podání žaloby podací rubrikou okresního soudu v N. prokázal, že tuto žalobu podal již dne 22. ledna 1933 u okresního soudu v N., kterýmžto soudem tato žaloba pro místní nepříslušnost byla odmítnuta. Žalobce se k odůvodnění toho, že zachoval propadnou lhůtu stanovenou v § 596 druhý odstavec c. ř. s., neprávem dovolává ustanovení druhé věty odstavce druhého § 232 c. ř. s., vsunuté zákonem čís. 23/28 sb. z. a n., neboť podle tohoto zákonného ustanovení, byla-li žaloba, jako v souzeném případě, odmítnuta pro nepříslušnost soudu a byla-li znovu podána u příslušného soudu do třiceti dnů od právní moci usnesení, což se v souzeném případě stalo, protože podle žaloby odmítající usnesení okresního soudu v N. jest ze dne 9. února 1933, trvají jen soukromoprávní účinky spojené s podáním žaloby. V souzeném případě nejde však o soukromoprávní účinek podání žaloby, nýbrž o dodržení lhůty ustanovené § 596 c. ř. s. Účinky podání žaloby v souzeném případě nejsou soukromoprávní, nýbrž jde o dodržení lhůty ustanovené právem procesním a účinky spojené s podáním této žaloby jsou rázu veřejnoprávního, nikoliv soukromoprávního. Podání žaloby v této propadné lhůtě jest podle obdoby § 538 c. ř. s. předpokladem sporu. Ana tato lhůta nebyla dodržena, jest žalobu odmítnouti jako nehodící se k položení roku k ústnímu jednání. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, o žalobě jednal a rozhodl. Důvody: S názorem prvního soudu, že v souzeném případě nejde o soukromoprávní účinek podání žaloby, nýbrž o dodržení lhůty stanovené procesním právem a že účinky spojené s podáním této žaloby jsou rázu veřejnoprávního, nikoliv soukromoprávního, na které se jediné ustanovení odst. II § 232 c. ř. s. v doslovu čl. II čís. 4 zák. ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. z. a n. vztahuje, nelze souhlasiti. V zákoně se výslovně mluví o trvání soukromoprávních účinků s podáním žaloby spojených. Ustanovení to jest vykládati ve spojitosti s ustanovením

prvého odstavce § 232 c. ř. s., pojednávajícím o zachování lhůt. Účelem doslovu čl. II čís. 4 zák. čís. 23/1928 jest rovněž zachování lhůty. Nezáleží na tom, zda jde o lhůtu pro zachování práva stanovenou právem hmotným, na kteréž jedině jest podle prvního soudu ustanovení druhého odstavce § 232 c. ř. s. omeziti, či právem procesním. I když lhůta k zachování určitého práva soukromého jest nařízena v právu procesním, jsou účinky s podáním žaloby spojené rázu soukromoprávního, neboť předmětem žaloby jest nárok soukromý, právě tak, jako při stanovení lhůty k zachování určitého soukromého práva v právu hmotném. Výstižně to uvádí Dr. Robert Mayr v Soustavě občanského práva (díl I. str. 209): »Právní uspořádání soudního řízení tvoří součástku práva veřejného, avšak právní poměry, jež jsou předmětem tohoto řízení, mají povahu soukromoprávní. Ochrana práv patří do práva soukromého jen potud, že soukromé právo určuje, co může býti předmětem této ochrany a jaký vliv má počátek a konec sporu na sporný právní poměr.« Právní poměr, jsoucí předmětem žaloby v souzeném případě, má povahu soukromoprávní. Podal-li žalobce žalobu po odmítnutí žaloby nepřislušným soudem do třiceti dnů u soudu příslušného, zachovávají se soukromoprávní účinky, ježto lhůtu podle § 596 c. ř. s. nařízenou jest pokládati za dodržanou.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle § 232 třetí odstavec c. ř. s. (čl. II čís. 4 zák. čís. 23/28) zachovávají se včasným podáním odmítnuté žaloby u soudu příslušného jen soukromoprávní účinky spojené s podáním žaloby; jsou tedy podáním takové žaloby zachovány jen lhůty hmotněprávní, nikoli však i lhůty procesního práva, jak má za to rekursní soud, který mylně klade důraz na to, že předmětem žaloby je nárok soukromý. Nejde tu o povahu uplatňovaného nároku, nýbrž o povahu účinků, jež jsou stanoveny na zachování lhůty. Že tu zákon rozlišuje, plyne již z toho, že by to byl jinak při názoru, který zastává rekursní soud, zákon vyznačil tím, že by zachoval (všecky) účinky s podáním žaloby spojené, takže slovo »soukromoprávní« bylo by bývalo zbytečné a bylo by bývalo vynecháno. Neprávem poukazuje rekursní soud k oběma prvním odstavcům citovaného paragrafu, protože mají na mysli případy, v nichž žaloba byla podána u soudu příslušného. Jak se má věc se žalobou podanou u soudu nepřislušného, řeší právě odstavec třetí § 232 c. ř. s. a § 261 šestý odstavec c. ř. s. Avšak i mezi těmito případy jest rozlišovati. V případě § 261 šestý odstavec c. ř. s. byla doručení žaloby rozepře zahájena a věc byla (co do příslušnosti) projednávána, rozhodnutí o příslušnosti je tu vyřízením jen mezitímním, kterým se věc ukončuje jen pro soud, u kterého byla žaloba neprávem podána, není však ukončeno soudní řízení (§ 52 c. ř. s.), protože žaloba je postoupena jinému soudu, spor podle zákonné fikce pokračuje, zůstává zahájen, běží dále (litispendence). V případě § 232 třetí odstavec c. ř. s. má se věc jinak, protože tam buď žaloba ještě doručena nebyla, takže o zahájení roze-

pře nelze mluvit, anebo žalobce nepodal návrh ve smyslu § 261 šestého odstavce c. ř. s., takže rozhodnutím o příslušnosti je věc vyřízena a žalobce odpovídá za to, že nepodal žalobu u soudu příslušného, jakoby ji byl zmeškal. Tu jen co do účinků soukromoprávních stanovil zákon výjimku v cit. třetím odstavci § 232 c. ř. s. a to, jako uvedeno je v důvodové zprávě k vládnímu návrhu (tisk č. 123 na str. 54 v.), z důvodů unifikačních a aby bylo zabráněno kolísání mezi oběma právními oblastmi. Lhůta § 596 c. ř. s. je propadnou lhůtou práva procesního, její zmeškání má účinky procesuální, tedy nikoli soukromoprávní (třebaže šlo v žalobě o nárok soukromoprávní), takže účinky ty tím, že žaloba byla znovu podána ve smyslu § 232 třetí odstavce c. ř. s., nemohu být odčiněny. Jde tu o právní moc rozhodnutí, o otázku procesuální, veřejnoprávní, kterou musí soud vždycky řešiti z úřadu a která se vymyká dispozici stran. Věc má se podobně jako při podání opravného prostředku u nepřislušného soudu; také tu nastává procesuální účinek, že zákonná lhůta nebyla dodržena a napadené rozhodnutí nabude právní moci.

Čís. 12851.

Zákon ze dne 5. května 1933, čís. 74 sb. z. a n. se nevztahuje na dražbu společné nemovitosti podle § 352 ex. ř.

(Rozh. ze dne 29. září 1933, R I 677/33.)

Dlužník navrhl, by byla podle § 1 zákona ze dne 5. května 1933, čís. 74 sb. z. a n., odložena exekuce dražbou společné nemovitosti podle § 352 ex. ř. Soud první stolice návrhu vyhověl, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Jde sice o exekuci a i o soudní prodej nemovitostí náležejících aspoň z části zemědělci, avšak exekuce jest vedena podle § 352 ex. ř., aby bylo docíleno rozdělení společného vlastnictví k nemovitosti. Soud rekursní jest toho názoru, že se na takovýto prodej nemovitostí zákon ze dne 5. května 1933 čís. 74 sb. z. a n. nevztahuje. Důvodem zákona bylo, by zemědělci byli po dobu do 31. prosince 1933 chráněni proti vymáhání pohledávek svých věřitelů dražbou věcí movitých nebo nemovitých. To je patrně zvláště z předpisů § 3 cit. zák., ve kterém se mluví o pohledávkách, které přísluší proti dlužníku-zemědělci, o takovouto pohledávku však při dražbě podle § 352 ex. ř. nejde, nýbrž o nárok jednoho spoluvlastníka proti druhému spoluvlastníku, který tudíž není ve smyslu zákona jeho dlužníkem, aby dosud společná nemovitost byla prodána veřejnou dražbou a tak docíleno rozdělení spoluvlastnictví.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení vyhovuje stavu věci a zákonu a proto se odkazuje na jeho správné důvody, které nebyly vyvráceny vývody dovolacího rekursu. Při tom se připomíná, že z důvodové zprávy k vládnímu